

MAAK ELKE BUSHALTE TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

26. TOEGANKELIJKE STAD

STANDPUNT

Ongeveer 15 procent van de wereldbevolking gaat met een beperking door het leven. Auditieve, visuele, motorische of verstandelijke beperkingen zijn een keiharde realiteit voor meer dan een miljard mensen. In Antwerpen gaat het over zowat 70 000 inwoners. We maken van Antwerpen een toegankelijke stad, waar alle inwoners en bezoekers gelijkwaardig en onafhankelijk toegang hebben tot de gebouwen, de openbare ruimte, de dienstverlening en de communicatie. Iedereen kan er goed, gemakkelijk en betaalbaar wonen, leren, werken, dagelijkse activiteiten uitvoeren, zich verplaatsen en ontspannen. Ook de inwoners en bezoekers met een beperking. Dat is de geest van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. België ratificeerde dat verdrag in 2009. Het pleit ervoor dat personen met een beperking volledig en gelijkwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

WAT WE WILLEN

EEN. TOEGANKELIJKE STADSGEBOUWEN

- Alle hindernissen die het mensen met beperkingen moeilijk maken, verwijderen we, niet alleen in de administratieve gebouwen maar ook in de scholen, kinderdagverblijven, speeltuinen, jeugdlokalen, sporthallen, zwembaden, culturele centra, stadsparken enzovoort.
- In de stadsgebouwen passen we de loketten aan en maken we de ingangen en doorgangen toegankelijk voor mensen met een rolstoel. We voorzien ze van duidelijke wegwijzers.
- We passen de principes van Universal Design toe in alle projecten van de stad en alle opdrachten van VESPA: scholen, administratieve gebouwen, sportzalen, cultuurhuizen, bibliotheken...
- We gebruiken die kennis bij de bouw van nieuwe gebouwen. Dat is beter en goedkoper dan achteraf fouten te moeten rechtzetten.

TWEE. TOEGANKELIJKE OPENBARE RUIMTE

- Ook in iedere publiek toegankelijke ruimte vermijden en verwijderen we hindernissen die verplaatsingen bemoeilijken of verhinderen. We moedigen eigenaars van winkels en horecazaken aan hun zaken maximaal toegankelijk te maken, ook de toiletten.
- We zorgen voor een sluitende controle op de toepassing van de wettelijke bepalingen op vlak van terrassen, bouwwerven, geveltuintjes...
- De stedenbouwkundige verordening voor toegankelijkheid in het vergunningenbeleid passen we strikt toe en we handhaven de regels opgenomen in deze stedenbouwkundige verordening.
- We letten op voldoende kleurcontrast bij de inrichting van gebouwen en bij de aanleg van straten en pleinen, zodat slechtzienden er hun weg vinden.
- Alle openbare ruimtes moeten een attest van toegankelijkheid krijgen, afgeleverd door een eigen ATO (Adviesbureau Toegankelijke Omgeving) in Antwerpen. Nu moet men daarvoor naar het ATO in Sint-Niklaas gaan. Dat bemoeilijkt de controles en het kost de stad geld.
- We willen de expertise en controle in onze stad versterken door te ijveren voor de herinvoering van het vak Universal Design in de opleiding architectuur en voor de heroprichting van het Centrum voor Toegan-

kelijkheid Provincie Antwerpen, dat in 2015 opgedoekt is.

- We zorgen voor voldoende goed toegankelijke openbare toiletten.

DRIE. DIENSTVERLENING

- We willen investeren in de vorming en opleiding van het stadspersoneel over hoe vlot om te gaan met mensen met een beperking.
- We willen voldoende personeel in alle stadsdiensten en stadsorganisaties om mensen met een beperking te begeleiden.
- Wij willen verenigingen financieel aanmoedigen om de barrières voor personen met een handicap weg te werken.

VIER. COMMUNICATIE

- We verwachten dat mensen met een beperking positief in beeld komen in de stadscommunicatie. Laat ze ook méér in beeld komen!
- De informatie van de stad moet toegankelijk zijn voor iedereen. We gebruiken 'klare taal'. We bieden informatie in verschillende *formats* zodat ze gemakkelijk kan vergroot worden of uitgelezen door een computer. De stedelijke website Antwerpen.be moet beantwoorden aan de eisen van AnySurfer.
- De website moet ook voldoende informatie geven over de toegankelijkheid van gebouwen en diensten.
- Communicatie vanuit de stadsdiensten naar blinden en slechtzienenden gebeurt voortaan alleen digitaal in plaats van op papier.
- De onwennigheid tegenover mensen met een beperking moet snel tot het verleden behoren. We willen meer aandacht voor hen zodat iedereen vertrouwd raakt met mensen met een beperking en de essentiële kennis heeft van hoe met hen om te gaan.

VIJF. ONDERWIJS EN TEWERKSTELLING

- We pleiten voor inclusief onderwijs. Dat veronderstelt niet alleen fysieke toegankelijkheid maar ook extra ondersteuning voor leerkrachten en aandacht voor een goed leerlingenvervoer.
- We willen de quota van tewerkstelling van mensen met een beperking in de stadsdiensten optrekken naar 5 procent. We willen een goed diversiteitsplan waar kandidaten met een handicap een eerlijke kans krijgen om hun talent in dienst te stellen van de stad, op alle niveaus.
- Wij willen dat de stad voldoende opdrachten toewijst aan beschutte werkplaatsen. Dat mag niet gebeuren ten koste van reguliere tewerkstelling. De werknemers uit beschutte werkplaatsen mogen ook niet in concurrentie staan met gewone werknemers of hetzelfde werk doen tegen slechtere betaling.

ZES. MOBILITEIT

- Mensen met een handicap moeten mobiel kunnen zijn met de grootst mogelijke mate van zelfstandigheid.
- We zorgen voor een aangepaste inrichting van straten, stoepen en oversteekplaatsen. Bij werkzaamheden zorgen we voor een goede doorgang op stoepen en bij oversteekplaatsen.
- Er moeten voldoende voorbehouden parkeerplaatsen zijn, met controle op misbruik.
- Als wegbeheerder is de stad verantwoordelijk voor de aanleg van tram- en bushaltes. We willen haltes beter toegankelijk maken.
- We zorgen voor een aanbod van aangepast vervoer voor inwoners die het openbaar vervoer niet kunnen gebruiken.

ZEVEN. EVENEMENTEN

- We streven ernaar alle evenementen georganiseerd door de stad Antwerpen maximaal toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Concreet: audiodescriptie voor blinden en slechtzienden, ringleiding (via een ringleiding genieten mensen met een hoortoestel van een optreden zonder omgevingsgeluid), gebarentaal voor doven en slechthorenden, rolstoeltoegankelijkheid...
- We zorgen voor een specifieke opleiding voor de vrijwilligers en medewerkers aan deze evenementen, zodat ze de juiste kennis hebben van de nodige begeleiding.
- We zoeken naar oplossingen voor de meerkost van bepaalde personen met een beperking die altijd een begeleider nodig hebben.

VISIE

De PVDA kiest voor een inclusieve stad: een stad waar iedereen de kans krijgt op een goed, menswaardig leven. Willen we dat ook bieden aan Antwerpenaren met een beperking, dan zijn daar inspanningen voor nodig.

Het internationaal Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap (VRPH) erkent de noodzaak om de mensenrechten van alle personen met een beperking te bevorderen en te beschermen. Het beleid van onze stad moet daaraan beantwoorden. Een beperking wordt een handicap door een onaangepaste omgeving. Concrete aanpassingen kunnen in specifieke situaties nodig zijn om obstakels weg te werken zodat personen met een beperking ook kunnen deelnemen aan een activiteit, de arbeidsmarkt, een school, of ook kunnen genieten van een dienst.

Toegankelijkheid van de volledige omgeving, van vervoer, van informatie en communicatie en van voorzieningen of aangeboden diensten is een recht voor alle personen met een beperking, welke dan ook. Toegankelijkheid houdt veel meer in dan de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte en van de gebouwen die voor het publiek toegankelijk zijn, zoals winkels, bioscopen, medische praktijken enzovoort. Onder een integraal toegankelijke publieke ruimte verstaan we een publieke ruimte die iedereen moet kunnen bereiken, betreden, gebruiken en begrijpen op een gelijkwaardige en zelfstandige manier. Dat lijkt een vanzelfsprekendheid, maar in de praktijk zien we dat mensen met een beperking nog op veel hindernissen stoten.

Aanpassingen aan de publieke omgeving komen niet alleen personen met een beperking ten goede. Ook mensen die zich om allerlei redenen minder goed kunnen verplaatsen omwille van bijvoorbeeld een kwetsuur, het dragen van boodschappen of het duwen van een kinderwagen worden beperkt in hun bewegingsvrijheid. Degelijke stoepen en veilige oversteekplaatsen zijn voor iedereen een goede zaak! En voor veel oudere mensen is het een groot voordeel om in gemakkelijk begrijpbare taal te communiceren. Een integraal toegankelijke publieke ruimte vormt de sleutel tot een volwaardige maatschappelijke integratie en participatie van iedereen en getuigt van respect voor mensen.

Het beleid rond mensen met een beperking is voor een groot deel Vlaamse en federale materie, maar ook de stad kan een grote impact hebben waar het gaat over toegankelijkheid van gebouwen, mobiliteit en communicatie. De stad kan ook zelf een modelwerkgever zijn, initiatieven nemen op vlak van mobiliteit, onderwijs, huisvesting en zorg.

Antwerpen zou, naar het model van Amsterdam, een 'Manifest voor een inclusief Antwerpen' kunnen opstellen. Inclusie betekent volgens dat Manifest: meedoen zonder na te denken of het wel of niet kan, want aanwezig zijn is niet hetzelfde als participeren. Het betekent: accepteren dat iedereen een beetje anders

is. Het betekent: kunnen meedoen binnen je eigen mogelijkheden, ook als je een niet-zichtbare beperking hebt. Het betekent ook: de middelen krijgen om mee te kunnen doen.

Het Antwerps beleid moet zich volop steunen op de adviezen van de stedelijke Adviesraad Personen met een Handicap en van organisaties als de Werkgroep Antwerpen Toegankelijk.

Mensen voelen zich gehandicapt als de omgeving niet is aangepast aan hun mogelijkheden. Daarom is er ondersteuning nodig om de omgeving toegankelijk, bruikbaar, begrijpelijk en dus comfortabel te maken voor iedereen. Dat gebeurt het beste door samenwerking tussen deskundigen, gebruikers en beleidsmakers.

EEN. TOEGANKELIJKE STADSGEBOUWEN

De fysieke toegang tot de stadsgebouwen is nog altijd geen evidentie. Er bestaan nog veel drempels. De toegankelijkheid van administratieve gebouwen, scholen, sport- en culturele infrastructuur moet vanuit de toegankelijkheid voor mensen met een beperking geconcipeerd worden. Deze bekommernis moet er zijn van bij de start van ieder project. Aanpassen achteraf is moeilijker, minder efficiënt en duurder. Zo wachten we in Antwerpen al jaren op een goede toegankelijkheid van het MAS.

TWEE. TOEGANKELIJKE OPENBARE RUIMTE

Ook de openbare weg blijft voor velen een (soms letterlijke) valkuil: slecht onderhouden stoepen, moeilijke oversteekplaatsen, onoverkomelijke hinder aan bouwerven. Winkels en horeca letten onvoldoende op de doorgang op hun stoepen en op de toegankelijkheid in hun zaak, in het bijzonder de toegang tot de toiletten.

Er is onvoldoende toezicht op de naleving van de regelgeving zoals bij het plaatsen van terrassen op publiek terrein, bij bouwerven waar het voetpad wordt gebruikt, bij de aanleg van geveltuintjes, bij rode brievenbussen van bpost enzovoort. De wettelijke bepalingen zijn er, maar er is te weinig controle en zo nodig verbalisatie bij overtredingen. Zo blijven hindernissen op voetpaden en pleinen bestaan.

DRIE. DIENSTVERLENING

Dienstverlening en bijstand aan mensen met een beperking vereist kennis en vaardigheid om hen op een correcte manier te helpen. Geduld en tijd zijn daarbij essentieel. Dat veronderstelt voldoende personeel met de nodige tijd en vaardigheden om deze diensten te verlenen.

Wij willen dat men mensen met een beperking meer actief opzoekt en informeert over de bestaande dienstverlening. Zij hebben er dikwijls geen weet van of durven er soms geen beroep op doen.

VIER. COMMUNICATIE

Mensen met een beperking komen te weinig in beeld. In de stadscommunicatie zijn ze dikwijls afwezig en komen ze nooit aan het woord. Nochtans valt er veel (positief) nieuws van en over deze stadsgenoten te vertellen.

Omgekeerd blijft de communicatie naar deze groep problematisch: de website van de stad is onvoldoende gebruiksvriendelijk, veel communicatie gebeurt nog in een ingewikkelde taal en alleen op papier. Informatie over toegankelijkheid van gebouwen blijft heel belangrijk, zowel online als met aanduidingen ter plekke.

VIJF. ONDERWIJS EN TEWERKSTELLING

Kinderen met een beperking genieten nog altijd niet dezelfde kansen op degelijk onderwijs in hun eigen omgeving als kinderen zonder beperking. Jongeren met een beperking hebben de helft minder kans hoger onderwijs te volgen dan jongeren zonder beperking. Werkzoekenden met een beperking zijn niet alleen oververtegenwoordigd in de statistieken, een groot deel van hen is in die statistieken gewoonweg niet zichtbaar omdat ze niet officieel als werkzoekende geregistreerd zijn.

Vijf procent tewerkstelling in de stadsdiensten voor mensen met een beperking is een minimum, omdat vijftien procent van de bevolking met een beperking leeft. Met de nodige aanpassingen in uurroosters en werkposten is voor velen tewerkstelling een haalbare kaart.

ZES. MOBILITEIT

Mobiliteit blijft voor veel mensen met een beperking moeilijk. Gebouwen kunnen dan al toegankelijk zijn, de mensen moeten er ook nog geraken. De toegang en het gebruik van het openbaar vervoer blijven pijnpunten: te hoge opstap, bereikbaarheid van de haltes... De Katholieke Vereniging Gehandicaptten (KVG) schrijft: '83 procent van de bussen van De Lijn is toegankelijk. Toch kunnen maar heel weinig mensen met mobiliteitsproblemen gebruikmaken van het openbaar vervoer. Dat komt door de ontoegankelijkheid van de haltes: maar 10 procent van de haltes in Vlaanderen is toegankelijk.' De vereniging roept op: 'Het is de gemeente die verantwoordelijk is voor de haltes. Dus jij en je partij kunnen hier echt het verschil maken! In 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Zet de toegankelijkheid van haltes in je gemeente op het partijprogramma en pas jaarlijks minstens één halte aan. Zo bouw je mee aan openbaar vervoer voor iedereen!' Er zijn onvoldoende gereserveerde parkeermogelijkheden voor mensen met een beperking en ze worden dikwijls niet gerespecteerd. Daar is onvoldoende controle op.

ZEVEN. EVENEMENTEN

Mensen met een beperking willen evenzeer als mensen zonder beperking allerlei evenementen bijwonen: sportwedstrijden, concerten, toneel en film... Ze stoten nog altijd op veel hindernissen om er te geraken en de evenementen op een goede manier bij te wonen. Voor sommige bezoekers met een beperking zorgt de noodzakelijke begeleiding voor een meerkost. Dat is dikwijls een reden om af te zien van deelname aan het evenement.

De nieuwe technologieën bieden nieuwe mogelijkheden. Maar ook specifieke opleiding van medewerkers en vrijwilligers van deze evenementen zou het comfort van de bezoekers met een beperking ten goede komen.